

Uj Nemzedék

Előfizetési ár: Egy hónapra 40.000 korona, negyed-
évre 120.000 korona. Egyes szám ára helyben, vidéken
és pályaudvaron 2000 kor. Wienben hétköznap és
vasárnap 2500 osztrák kor. — Hirdetés milliméteres
díjszabás szerint. — Reklamációk: Telefon 18-84.

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V. ker.,
Honvéd-utca 10. szám. — Telefon-szám: 127-47,
127-48. József 65. — Gyorsírók: 7-20. — Fiók-
kiadóhivatal: VIII., Rákóczi-ut 1. szám. Telefon:
József 136-06, Teréz-körút 62. Telefon: 121-41.

A mi biborosunk

Írta: Vass József dr., miniszter

Az esztergomi primási szék egy darab magyar történelem. Századok bibora övezi, közjogi jelentősége nagy, mert kiváltságos szálak fűzik a magyar alkotmányhoz. A legutóbbi időkig jelentős vagyoni eszközök biztosították hatalmi állását, amely mindent összevéve a legelső közé tartozik az országban, s talán legjobban úgy jellemezhető, hogy a primás a szék elfoglalásakor ezer magyar esztendő egyházi és állampolitikai tradícióinak örökségébe lép és hordani hivatott ez örökség roppant súlyát s nemzete jogos várakozását.

A nemzet várakozását említem, s nem egyedül a magyar katolicizmusét. Mert bár igaz, hogy a magyar katolikus Egyháznak saját különleges érdekei és törekvései vannak és lehetnek az állammal és a felekezetekkel való viszonylatban, még sem fogadhatnók el senkitől sem azt a tételt, hogy a magyar katolicizmus nem fejezi ki a magyar nemzeti gondolat teljességét.

A magyar hercegprimás jelentőségét tehát nem lehet kizárólag egyházi mértékkel felmérni. Magasabb mértéket lehet és kell alkalmazni, olyat, amely egyetemes célok és érdekek, széles horizontok s történelmi célkitűzések mérésére alkalmas. A magyar primás püspöke megyéjének, érseke egyháztartományának, de első főpapja az egész országnak; oly magas ponton áll őrt Sion ormán, ahonnan már a nemzet egész életét át lehet tekinteni. Lent a ma politikusi csatáznak, felekezetek surlódnak, társadalmi áramlatok keresztezik vagy erősítik egymást. Lent problémák izgalma feszül, szenzáció robban, s az élet iramában sodródók sziklától szikláig, örvénytől örvényig nézik és látják csak az utat. Főnt józanul hűvös a levegő. Onnan nézve nem chaosz a nemzet élete, mert onnan az összeütköző erők kiegyenlítődésének fővonalát meg lehet és meg kell látni, onnan van mód az eszméket és elveket egyetemes kerethez viszonyítani s a mult értékeit a jelenével egybekötve, a jövő fundamentumává avatni.

Ezen a ponton áll egy évtized óta a magyar biboros, Csernoch

János dr., aki ma alázatosan le-
hajtott fővel halad át egyházi és
közéleti munkában töltött félszáz
esztendőjének határvonalán. Ma
harangok zúgnak, oltárok gyullad-

jában rendült meg, a nemzeti és
társadalmi élet egysége felbomlott
s irányítás nélkül kavartak a
nekiszabadult erők és szenvedé-
lyek. De még a kommün bukása

éltárgból feléje tekintő milliók
vigasztalására.

A történetíró feladata lesz az
okok és hatások kinyomozása ré-
vén pontos képet rajzolni Cser-
noch biboros tizévének három
szakáról, a háborúról, a forra-
dalmáról s az ujjáépítés mun-
kájáról. S majdan rá kell mu-
tatni arra, hogy a magyar pri-
más a kommün szörnyüségai alól
felszabadult nemzeti lélek tüzes
lobogása idején is a pillanat
szenvedelmeivel szemben, a ma
problémáit bölcs előrelátással
messze megelőzve, a nemzeti eszme
egységét, az erők összefogását hir-
dette, igazságot, mérsékletet,
munkát sürgetett és követelt s
döntő befolyása volt abban, hogy
a keresztény politikai együttmű-
ködés gondolata létrejött s eled-
dig fel nem bomlott.

Az ország megcsönkulása kö-
vetkeztében a magyar primás
egyházmegyéjének és javadalmá-
nak tulnyomó nagy részét elvesz-
tette. Ami maradt, megye és ja-
vadalom, az elveszett nagyobb
rész gondjaival és kötelezettsé-
geivel megterhelve maradt meg.
S kevesek előtt ismeretes meg-
ható momentum az, hogy Cser-
noch biboros e fontos egyházkül-
politikai kérdésekben a nemzeti
tradícióknak megfelelő olyan ál-
laspontot foglal el és iparkodik
érvényesíteni, amely a saját ja-
vadalmai érdekeinek a jelen kö-
rülmények között nem előnyös —
az Egyház legfőbb szenátusában,
a biborosi testületben élvezett te-
kintélyét és befolyását, a kül-
földi biborosokkal meglevő ösz-
szeköttetéseit pedig kiváló diplo-
máciai érzékkel és bölcs tapin-
tattal a nemzet és ország nagy
ügyének előmozdítására hasz-
nálja.

Az ezeréves magyar lélek leg-
mélyéről felszakadó sóhajtás kö-
szönti ma Csernoch biborost. Vér,
könny, gyász, fájdalom, elbusult
bizakodás és a jobb jövő roppant
vágyakozása zokog, sikolt és
imádkozik e sóhajtásban és tör-
ténelmi jelentőségű szerepre
hívja annak kezeit és biborát, aki
ma alázatosan lehajtott fővel ha-
lad át az ötvenedik munkás esz-
tendő határvonalán.

Csernoch János dr., Magyarország hercegprimása.

nak ki a nap emlékeztére, virág
és beszéd köszönti a jubilánst, ám
ő mindezeneken túl nemzete legjobb-
jainak komoly fejhajtásából, a
meggyötört és vivódó nemzeti lé-
leknek feléje áramlásából kell,
hogy megértse, hogy magas méltó-
ságában a legnagyobb erkölcsi
eszmét és erőt, munkájában pedig
ennek a gondolatnak és erőnek a
nemzet és állam érdekében való
szakadatlan érvényesítését ünne-
peljük.

Ezer éven keresztül senki a pri-
mási széken olyan nehéz évtizedet
nem élt át, mint Csernoch biboros.
A háboru hihetetlen erőfeszítései
a végsőkig igénybe vették a nem-
zet és az állam erejét, s mikor a
katasztrófa bekövetkezett s a há-
boru elveszett, drámai ütemben
követték egymást az ismert szo-
moru események. Az állam alap-

után is hosszú idő telt el, míg a
zajló vizek visszatértek medrükbe.

Csernoch biboros a szertelen-
ségek és tuzások között, a csüg-
gedéssel és lemondással szemben
egész nagyvonalu egyéniségét be-
levetette a vadul ingadozó ma-
gyar mérlegbe. A ránk kényszer-
ített háboru folyamán a kitartás
elvi alapján állott, pedig mélyebb
és igazabb bepillantása volt az
ügyek állásába, mint sok más ve-
zető embernek, — a kitartás alap-
ján állott, mert nagyon jól tudta,
hogy csak ez mentheti meg az
államot a fenéig ható megren-
düléstől. S mikor ez bekövetke-
zett, a két forradalom tajtéka és
veszélyei között rendületlenül ott
maradt őrhelyén, amelynek szik-
lájához pedig magasra felverőd-
tek a vörös hullámok, ottmaradt,
nyugodt, biztos fénypontul az al-